

ZE HEBBEN ME HIER NEERGEZET en niettemin verafschuw ik vliegtuigen. Al jaren zeg ik dat ik me net zo goed in mijn hoofd kan verplaatsen – het strekt me zelfs tot regel. Ze hebben me hier neergezet en amper had ik mijn plaats ingenomen of ik verwens- te de vele vluchten al die me te wachten stonden. Maar voor- al vroeg ik me af waarom ik van die regel was afgeweken. Roman was niet meteen iemand die je als een dikke vriend kunt bestem- pelen, gewoon een kerel die ik nu en dan zag, een kerel die me al met al slechts sporadisch in vertrouwen nam. Sinds mijn vertrek had ik nooit meer iets van hem gehoord. Waarom zou ik deze reis dan maken. De voorbije tien jaar had Roman geen teken van le- ven gegeven. De voorbije tien jaar bestond hij in mijn ogen dom- weg niet meer. Trouwens, eerlijk gezegd had ik de voorbije tien jaar geweigerd te denken aan al wie daar mocht wonen. Ik wilde niet meer weten van die mensen, of van die plek. Ik had dat soort gevaarlijke oefening zo hardnekkig geweigerd dat ik er spontaan in was geslaagd hen uit mijn hoofd te zetten. Heimwee is in de eerste plaats een zaak van wilskracht, dat zei ik bij mezelf terwijl ik mijn veiligheidsriem vastklikte, je wilt of je wilt niet terug- denken. En persoonlijk was ik vastbesloten om alles integraal te vergeten, tabula rasa te maken zoals dat heet. Alles in de kiem smoren wat van dichtbij of van ver kon lijken op een al of niet toevallige opleving van het verleden. Eens en voor altijd. Zodra ik merkte dat er een weemoedig gevoel in me oprees, zodra ik voel- de dat ik door een geniepige heimwee werd overvallen, smoorde ik die in de kiem. Systematisch en zonder scrupules. Sinds mijn

vertrek heb ik systematisch elke opflakking van *datgene wat zou hebben gekund* uitgedoofd, van welke aard ook. Uiteindelijk had ik dat programma zo goed toegepast, was het in die mate mijn tweede natuur geworden dat er in mijn hoofd vrijwel niets meer van die periode overblijft. 'Wilt u uw plaats aan me afstaan? Ik zou graag naar het landschap kijken, het is mijn eerste vliegreis.' Het is simpel, in mijn hoofd is het alsof die zaken *nooit zijn gebeurd*. Roman zei trouwens voortdurend, in de tijd dat ik nog met hem omging, met andere woorden iets meer dan tien jaar geleden, dat het verleden een hinderlijk meubelstuk is: je kunt het niet verplaatsen (het is te zwaar); je hebt geen idee hoe je ervan af moet komen; je kunt er niemand anders mee opzadelen: je kunt het dus net zo goed negeren. Nu deze anekdote me weer te binnen schiet en ondanks Romans goede raad, zet ik nog grotere vraagtekens bij mijn redenen om deze reis te ondernemen – het was een stelregel. Logischerwijs mocht Roman zelfs geen herinnering meer zijn en alles waarvoor Roman in het verleden heeft kunnen staan, heb ik sindsdien volledig verdrongen, met succes. Net als de afgrijselijke stad waarmee ik hem associeerde (wat er ook mag gebeuren, ik zal hem er altijd mee associëren). Die plek, dat schijnland, die stinkende beerput die je als je land van herkomst beschouwt, zal nooit méér zijn dan een eeuwige puinhoop, dat is het soort hoogdravende uitspraken waar Roman een voorliefde voor had. De inwoners van deze stad beseffen niet dat de straten waar ze tegenwoordig vrolijk lopen te pronken in werkelijkheid slechts een reusachtig, nog narokend kerkhof zijn. De inwoners van deze stad nemen de auto, ze komen en gaan, snuffelen rond, wandelen en huppelen, maar geen moment komt het bij ze op dat er net onder hun voeten, zowat overal verspreid, nog rottende lichamen liggen, lichamen die nog niet helemaal hebben opgehouden met gesticuleren. Je hoeft de aardkorst maar een beetje om te spitten zei Roman, je hoeft maar te spitten en dan zie je meteen wat er nauwelijks verborgen zit: kilometerslange massagra-

ven, kilometers en kilometers als huisvuil gestapelde lichamen, geamputeerde en ontvleesde lichamen, aan flarden gescheurde, letterlijk onherkenbare lichamen die *à la va vite** in smerige lakens werden gewikkeld. Misschien ligt er, op ditzelfde ogenblik, wel een van hun verwanten onder hun voeten te vergaan, zonder dat ze dat ook maar willen overwegen. Ik ben er vrijwel zeker van dat de hondeneigenaars (maar die zijn heel schaars, ginds is men enorm op zijn hoede voor honden, men maakt ze liever af met een jachtgeweer: honsdolheid wordt er niet behandeld, men anticipeert erop) geen flauw vermoeden hebben waar de botten vandaan komen waarop ze hun dieren trakteren. Jaren aan één stuk hebben de inwoners van deze stad elkaar wederzijds uitgemoord zonder echt te weten waarom (niemand weet dat echt), en nu vallen ze elkaar in de armen *alsof er geen vuiltje aan de lucht is*. 'Wilt u iets drinken, kan ik u een glas sodawater aanbieden?' Al meer dan vijftien jaar hebben al die idioten die je tegenwoordig van alle kanten omsingelen, al die weerzinwekkende parvenu's die je tergen, al dat van eigenwaan druipend uitvaagsel dat je belaagt, hebben die op een dag, gisteren om heel precies te zijn, gevochten op leven en dood. Bloedsbroeders, burens die dezelfde overloop deelden of oude vrienden zoals dat heet, zijn stuk voor stuk tot een bepaald kamp toegetreden, hebben zich daarna tot de tanden gewapend, hebben elkaar daarna blindelings uitgemoord zonder zich ooit af te vragen met welk doel. De ene dag bestookten ze elkaar met voorstellen tot een bestand, de volgende dag met loodzware granaten; de ene dag ondertekenden ze moedige vredesakkoorden in grote hotels in Genève, de volgende dag smeedden ze barbaarse complotten enzovoort, tot de dood erop volgde. Geen van de protagonisten van de rijkelijke slachtpartij (iedereen dus, nu ik er stil bij sta) had zich afgevraagd wat zijn eigen motieven waren zei Roman, je liep de dood tegemoet met een bloem in je geweer, soms uit angst om gedood te worden, vaak gewoon uit bloeddorstigheid. 'Mag ik uw pakje gezouten pinda's

* In het Frans in de tekst (snelsnel).